

ZUPTAGATE IN ZUID AFRIKA

Door Victor A.C. Remouchamps

We zijn meer dan twintig jaar geleden door de linkse populisten ondergesneeuwd met allerlei rampverhalen over Zuidelijk Afrika. Wie herinnert zich niet de “Anti-Angolakoffie”-actie en de jammerende verhalen over het slechte Apartheidsregime in Zuid Afrika en die verschrikkelijke *multinationals* zoals *Shell*. Er is inmiddels een boek geschreven over de acties van Nederlandse en internationale ‘werkgroepen’ en de schimmige financiering daarvan en van het gewelddadige verzet in Zuid Afrika. Dat de meeste landen in Afrika eenzelfde politiek bedreven bij het overheersen door een minderheid van de grote meerderheid van de bevolking; daarover werd met geen woord gerept. Alleen had de meerderheid dezelfde kleur neus als de minderheid, maar behoorde tot een andere stam, kaste of politieke dan wel religieuze categorie.

Met de vrijlating van Mandela en het aantreden van een zwarte meerderheidsregering zou alles beter, eerlijker en democratischer gaan.

De verwachtingen waren hoog gespannen. Wel, om kort te gaan, van die hoopvolle vooruitzichten is geen klap terechtgekomen, hetgeen voorspelbaar was voor de minder naïeven onder ons. De heersende bovenlaag heeft momenteel wel een andere huidskleur, maar de meerderheid van de bevolking is nog steeds óf even arm, of zelfs nóg armer. Dit is gemakkelijk te vergelijken met de situatie na de invoering van het algemeen kiesrecht in ons eigen land in 1917. De arbeidsomstandigheden van de arbeiders (bijvoorbeeld in de textiel, de mijnen, de havens) waren echter in de eerste helft van de 20^e eeuw zonder veel overdrijving het beste te kenschetsen als “lijfeigenen”, die op het randje van het bestaansminimum moesten rondkomen.

De oorzaak was simpel: de “letter van de wet” was dan wel veranderd, maar de economische afhankelijkheid was daarmee niet veranderd.

In Zuid Afrika heeft zich echter, razendsnel na de “omwenteling” - een nieuwe politiek / economische elite gevormd, die de bestaande sociale verhoudingen eerder hebben verslechterd dan verbeterd.

De roversbende van het ANC verrijkt zich op alle mogelijke manieren, net als in de verzetsperiode, en bedrijft een vorm van politiek waar wij in Europa alleen maar de slappe lach van zouden krijgen, ware het niet zo bedroevend en schadelijk. Omdat ik twee romans heb geschreven over Zuid Afrika, die zich voornamelijk afspelen tijdens de Boerenoorlog, heb ik nogal wat onderzoek gedaan naar de geschiedenis van dat land. Bovendien blijf ik op de hoogte van de huidige ontwikkelingen. Juist omdat het nog steeds niet “politiek-correct” is om iets negatiefs te schrijven over Zuid Afrika (het land moet toch een eerlijke kans krijgen? Of meer van die huichelachtige benaderingen) heb ik besloten eens een tip van de sluier op te lichten en de lezer te informeren wat de mannen van het ANC op dit moment met het eens rijkste land van het Afrikaanse continent aan het uitvreten zijn.

Ik wil graag eens wat meer zicht geven op dit verschijnsel en beginnen met de “Zuptagate”

WAT IS ZUPTAGATE?

Zuptagate is een ontwikkeling in de Zuid Afrikaanse nationale politiek waarbij politieke- en industriële leiders worden verdacht en beschuldigd van nepotisme, corruptie en despotisme. De verdenking bestaat sluimerend sinds de medio jaren '90 van de vorige eeuw maar is duidelijker en vaker aan het licht gekomen tijdens de 2de regeerperiode (maart 2014 – 2019) van Jacob Zuma als president van de Republiek Zuid Afrika. Ook wordt er van "Guptaficatie" gesproken.

Zuptagate is een samentrekking van de namen van President Zuma en van de Indische industriële familie Gupta.

WIE ZIJN DE GUPTA'S ?

Medio 1990 komen 3 broers uit de familie Gupta - Ajay (55), Atul (47) en Rajesh (43) - vanuit Saharanpur in Indië naar Zuid Afrika om in opdracht van hun vader Shiv Kumar, een zeer succesvolle zakenman, de zakelijke belangen van de familie Gupta in Zuid Afrika uit te breiden.

Atul Gupta, de middelste broer en kennelijk het zakenbrein, is al in 1993 in Zuid Afrika gekomen en heeft in korte tijd het bedrijf *SAHARAN Computers* (genoemd naar zijn Indische plaats van herkomst) uit de grond gestampt.

De inlichtingentechniek van Zuid Afrika is geheel afhankelijk van dit IT-bedrijf dat momenteel een omzet heeft van honderden miljoenen Euro's per jaar.

Ajay Gupta, de oudste broer, wordt beschouwd als het hoofd van de Gupta-familie.

Rajesh Gupta is de broer die op de achtergrond blijft.

De Gupta-familie is schatrijk en heeft belangen in onder meer IT, mijnbouw (onder meer de Port Talbot staalfabrieken in Wales, die met sluiting worden bedreigd) , luchtvaart en media; echter, nooit zul je één van de Gupta's zien verschijnen op de lijst van de meest rijke personen van het land. Afhankelijk van aan wie de vraag wordt gesteld, is het antwoord dat hier sprake is van een uitzonderlijk succesverhaal of van begunstiging vanuit de politiek.

De Gupta's geven het ANC aanzienlijke financiële steun, zowel openbaar als "onder de tafel". Zij hebben ook bijvoorbeeld de verkiezing van de "Zuid Afrikaan van het jaar" in het leven geroepen en zijn de sponsor van dit evenement.

In 2015 is deze titel met prijs gegaan naar mevrouw Nkosazana Dlamini-Zuma, de ex-echtgenote van president Zuma en thans de voorzitter van de Afrikaanse Unie (AU). Zij wordt genoemd als één van de mogelijke kanshebbers de volgende president te worden. Is deze toekenning daarom wellicht een investering in de toekomst?

DE BANDEN TUSSEN DE FAMILIES ZUMA EN GUPTA

Zeer vaak wordt er in de Zuid Afrikaanse media geduid op het feit dat beide families dikke vrienden zijn.

Duduzane Zuma, een zoon van de president, is directeur en aandeelhouder van een aantal bedrijven die eigendom zijn van de Gupta's.

Dudzile Zuma, een dochter van de president, was directeur bij *SAHARA Computers*.

Bongi Ngema Zuma, een van de vier echtgenotes van de president, werkte voor het Gupta bedrijf *JIC Mining* als communicatiemedewerker.

HOE HEEFT ZUPTAGATE ZICH ONLANGS GEPRESENTEERD ?

Na een aantal incidenten in laatste jaren, waar-bij de Gupta's en Zuid Afrikaanse regerings-vertegenwoordigers waren betrokken, heeft op maandag 14 maart 2016 mevrouw Vytjie Mentor via *Facebook* verklaard dat door 2 van de Gupta broers, in hun huis in Saxonwold bij Johannesburg, haar de ministerspost voor Staatsondernemingen is aangeboden. Mevrouw Barbara Hogan bekleedde toen nog die functie. Mentor was toen de voorzitter van het bewakingscomité voor Staatsondernemingen van het Afrikaans Nationale Congres (ANC). Als voorwaarde om minister te mogen worden, werd gesteld dat zij haar invloed als nieuwe minister van Staatsondernemingen zou moeten aanwenden om de reguliere luchtvaartlijn van de *South African Airways* (SAA) tussen Zuid Afrika en het Indiase subcontinent te laten vervallen. Het bedrijf *Jet Airways*, in handen van de familie Gupta, zou vervolgens in het ontstane gat kunnen springen. "Ik heb geweigerd", zegt zij." Direct daarna kwam Zuma vanuit een andere kamer waar hij blijkbaar de afloop van het gesprek had afgewacht, het vertrek binnen en zei tegen mij, in het Zulu, zoiets als 'het is goed, *ntombazane* (= meisje)... pas goed op jezelf'. Ik heb dit beschouwd als een vaderlijke reactie van iemand die haar weigering accepteerde". Vervolgens heeft hij haar uitgeleide gedaan naar een buiten gereedstaande auto.

Desgevraagd heeft president Zuma verklaard dat hij zich mevrouw Mentor niet kan herinneren. Om die reden kan hij geen commentaar leveren op het beschreven voorval. Waarschijnlijk was hij zodanig geschrokken dat hij zo snel geen beter excuus kon verzinnen.

Op woensdag 16 maart 2016 heeft mevrouw Mentor aan de pers een mededeling verstrekt, waarin zij zegt verwonderd te zijn door dit antwoord van de president. Immers in de tijd dat Zuma nog vicepresident was, bekleedde zij de functie van voorzitter van de ANC-fractie in het parlement, die iedere donderdag bijeen kwam. Hij zat dan naast mij en sprak met mij en via mij.

Op deze zelfde woensdag heeft een onderminister (= staatssecretaris) Mcebisi Jonas bekend gemaakt dat in november 2015 door de Gupta's aan hem het Ministerschap Financiën is aangeboden ter vervanging van zijn - toen nog in functie - baas Nhlanhla Nene. Hij heeft het

aanbod geweigerd. Hij verklaart dat de grondslag voor zijn weigering het feit is dat het een aanfluiting zou zijn voor onze zuurverdiende democratische grondwet die bepaalt dat de president regeringsfunctionarissen benoemt.

Zuma en Nene hadden onmin met elkaar o.a. over investeringen in nucleaire energie, waarvan de Gupta's veel voordeel zouden hebben, en zaken rondom SAA met eveneens belangen voor de Gupta's. Nene huldigde het standpunt dat geldt dat er niet is, ook niet kan worden uitgegeven. In december 2015 is Nene door Zuma ontslagen.

Op donderdag 17 maart zijn er in het Zuid Afrikaanse parlement vragen gesteld over deze kwesties.

Mmemusi Maimane, de fractievoorzitter van de Democratische Alliantie (DA), de grootste oppositiepartij, heeft Zuma erover ondervraagd. Zoals altijd gebeurt, heeft Zuma eerst gelachen en vervolgens een nietszeggend antwoord gegeven. "Wanneer iemand beweert dat de Gupta's hem of haar een ministerspost in mijn kabinet hebben aangeboden, moet je dat aan hen zelf vragen. Niet aan mij. Allemaal onzin! In mijn regering bevindt zich geen enkele functionaris die door de familie Gupta is benoemd. Ikzelf, als president van dit land, benoem en ontsla persoonlijk de functionarissen!"

Toen Maimane geen genoegen nam met dit antwoord, heeft de parlamentsvoorzitter ingegrepen en Maimane bevolen zijn plaats weer in te nemen. Toen dit niet onmiddellijk geschiedde heeft zij Maimane uit de parlamentsvergaderzaal gezet. De gehele DA fractie is vervolgens ook vertrokken uit de zaal.

Andere oppositiepartijen zoals de *United Democratic Movement* (UDM) bij monde van Bantu Holomisa, en de *Inkatha Freedom Party* (IFP) bij monde van Sobongile Nkomo, hebben de president gevraagd naar de invloed van de Gupta's op Zuma's beslissingen. Het antwoord op deze vragen was: "Wanneer er veranderingen noodzakelijk blijken in mijn kabinet, zal ik dat met de 'ruling party' (ANC) overleggen. Met niemand anders".

De parlamentsvoorzitter is mevrouw Baleka Mbete, uiteraard gewaardeerd lid van het ANC. Zij heeft al enige malen aangekondigd dat het in 2019 noodzakelijk zal zijn dat een vrouw de huidige president zal moeten opvolgen en er vervolgens aan toegevoegd dat zij geschikt en beschikbaar is voor deze functie.

EN WAT KWAM ER NOG MEER UIT DE BEERPUT NAAR BOVEN ?

Een andere oppositiepartij, de *Economic Freedom Fighters* (EFF), heeft verklaard te weten dat ook Fikile Mbalula, destijds staatssecretaris van Politiezaken, via de Gupta's is benoemd tot minister voor Sport. Maar Mbalula weigert hierover te spreken.

President Zuma heeft via zijn persvoorlichter laten weten dat naar zijn mening de Gupta's het slachtoffer zijn van vreemdelingenhaat.

Ook kwam op donderdag 17 maart naar buiten dat de huidige minister van Publieke Werken Ngoako Ramathlodi, in de tijd dat hij minister van Mijnbouw was, door de Gupta's bij hen thuis in Saxonwold werd uitgenodigd voor een diner en om te praten over nieuwe ontwikkelingsmogelijkheden. Hij weigerde beleefd doch beslist. Iets later, in september 2015, werd hij ontslagen door Zuma en vervangen door de Gupta-vriend Mosebenzi Zwane. Op zaterdag 19 maart is bekend geworden dat in het najaar 2010 de Directeur Voorlichting van de Zuid Afrikaanse regering, Temba Maseko, door de Gupta's was benaderd om naar hun huis in Saxonwold te komen. Als Directeur Voorlichting beschikt Maseko over een

jaarbudget van circa € 24 miljoen. De Gupta's hebben hun imperium uitgebreid met een dagblad (*New Age*) en willen dat de Zuid Afrikaanse overheid deze krant gaat gebruiken voor officiële overheidspublicaties en advertenties. Op weg naar Saxonwold wordt hij in de auto opgebeld door een vertegenwoordiger van het bureau van de president, met de mededeling dat Zuma hem wil spreken. Daarop wordt hij doorverbonden. Eenmaal aan de telefoon zegt Zuma in het Zulu "*Kuna labafana bakwa Gupta badinga uncedo Iwaklo Ngicela ubancede*" wat zoveel betekent als de Gupta's hebben jouw hulp nodig. Help hen alsjeblief. "Ik was hierover nogal ontdaan en van mijn stuk gebracht", zegt Maseko.

Tijdens het gesprek heeft hij aan Ajay Gupta uitgelegd volgens welke richtlijnen publicaties in kranten door de overheid worden gegund. "Maak je geen zorgen", heeft Ajay toen gezegd, "geef de instructies aan de respectieve departementen en wanneer ze onwillig zijn, zullen wij wel contact met hen opnemen. Dat komt wel goed".

Hij raakte toen echt verontwaardigd en heeft aan Ajay Gupta gezegd dat hij de ministers van de departementen geen opdrachten kan geven. Dat behoort niet tot zijn bevoegdheden. Normaal gesproken zou hij zich onmiddellijk tot de president hebben gewend om van het voorval melding te maken, maar de president heeft hem juist opgedragen om de Gupta's van dienst te zijn. "Ik was behoorlijk in de war van deze hele situatie", zegt Maseko. Ajay verzekerde Maseko dat wanneer de ministers niet zouden willen meewerken, hij wel manieren weet om dat te veranderen. Per slot van rekening vindt er wekelijks een vergadering plaats tussen Zuma en de Gupta's.

Een dag later, op een vrijdag, wanneer Maseko met zijn auto onderweg is naar een familie-evenement, wordt hij opgebeld door een hoge functionaris van het Gupta dagblad *New Age*, die met hem wil afspreken. Vanwege zijn familie-afspraken in het noordwesten van het land heeft hij voorgesteld om op maandag van de komende week bijeen te komen, omdat hij niet eerder beschikbaar zou zijn. Een uur later wordt hij opgebeld door Ajay Gupta met de opdracht om de volgende dag, op zaterdag, beschikbaar te zijn voor een vergadering. Wederom vertelt Maseko over zijn afspraken en dat hij pas op maandag weer beschikbaar is. Ajay zou toen gezegd hebben dat het geen verzoek is, maar een opdracht. Toen hij weer tegenstribbelde en zei dat er hoge ANC-funktionarissen zijn, die mediobedrijven bezitten, maar zich nooit op een dergelijke manier zouden gedragen, schijnt Ajay te hebben geantwoord dat hij met mensen die het voor het vertellen hebben binnen de regering en het ANC, zou spreken over het ongewenste gedrag van Maseko en dat betrokkene dat wel zou merken.

Enige tijd later is Maseko ontslagen.

DE VERGADERING VAN HET NATIONAAL UITVOEREND COMITEE (NEC) VAN HET ANC

Van vrijdag 18 maart tot en met zondag 20 maart 2016 vergadert in Pretoria het NEC. Dit NEC is het hoogste uitvoerende orgaan van het ANC. 60 leden worden gekozen tijdens de nationale vergadering van het ANC en de rest bestaat uit vertegenwoordigers van iedere provincie. De voorzitter van het NEC is tevens voorzitter van het ANC en zolang het ANC "*ruling party*" is, ook president van Zuid Afrika. Meer dan 70% van de NEC-leden steunden in 2012, tijdens de laatste NEC-vergadering in Potchefstroom, nog het beleid van Zuma. Het Gupta-schandaal heeft weliswaar zowel het ANC als de Zuid Afrikaanse regering geschokt, maar het staat niet officieel op de agenda van deze vergadering. De leden van het NEC, inclusief de ministers, is het nadrukkelijk verboden te spreken over of commentaar te

leveren op Zupta-gate. Alleen de Secretaris-Generaal van het ANC, Gwede Mantashe, mag als woordvoerder optreden.

Mantashe, ook oud-voorzitter van de Zuid Afrikaanse Communistische Partij (SACP), heeft bij de aanvang van de bijeenkomst op vrijdag 18 maart, de wachtende journalisten verteld dat het NEC vanaf het begintijdstip conform de agenda in discussie zal gaan met elkaar en dat wel zal blijken of Zupta-gate tijdens de debatten ter sprake komt. "Op dit moment doet mijn persoonlijke mening er

niet toe", zei hij daarbij. "Wanneer uit de discussie als conclusie naar voren komt dat er iets niet conform onze Grondwet tot stand is gekomen, zal het NEC deze Grondwet laten prevaleren. Het is niet de hardste roeper die in ons land bepaalt wat en hoe er iets gebeurt, maar onze Grondwet. De vergadering van het NEC zal zich vooral gaan richten op 2 onderwerpen, te weten de toestand van onze nationale economie en de komende gemeenteraadsverkiezingen.

Na afloop van de bijeenkomst, op zondagavond 20 maart, heeft Mantashe verklaard dat het NEC het vertrouwen heeft uitgesproken in president Zuma. In hoeverre het ANC angst heeft om in dit verkiezingsjaar 2016 te worden gezien als een zwakke partij, omdat het vertrouwen in de door de partij naar voren geschoven president wordt opgezegd (voor de 2de keer, op 24 september 2008 werd het vertrouwen in president Thado Mbeki opgezegd), is (nog) ongewis. Het zou kunnen zijn dat president Zuma onder curatele is gesteld door en van het ANC. In 2017 is er immers een vergadering van het ANC waar een nieuwe voorzitter moet worden gekozen. Zuma heeft dan 2 termijnen als voorzitter volbracht. Een 3de termijn is statutair niet mogelijk. *Impeachment* van de president zou nl. juridisch gezien meer tijd kunnen kosten. Bovendien zijn er vooralsnog in 2017 geen verkiezingen in Zuid Afrika. Dat enige *downgrading* van de financiële betrouwbaarheid door Moody's zou kunnen plaatsvinden, wordt - mede door het eindeloze vertrouwen in de nieuwe minister van Financiën Pravin Gordhan - als niet-realistisch beschouwd.

Ook zal er door het ANC een gedragscode worden ontwikkeld, die gaat aangeven op welke manier ANC-regeringsfunctionarissen zich zullen moeten gedragen ten opzichte van derde partijen.

Enfin, een korte bloemlezing over de handjeklap-politiek in Zuid Afrika. Het lijkt er op dat de man in de straat, van de regen - met overslaan van de drup - in de dunne poep terecht is gekomen. Nogmaals, het artikel zal wel worden geklasseerd als 'politiek niet-correct'. Maar de informatie is afkomstig van Engelstalige dagbladen die - hoe vervelend voor linkse roepstoeters ook - veelal zwarte redacties hebben. Hoe onrechtvaardig het Apartheids-systeem ook was, de man in de straat is van de machtswisseling geen klap wijzer geworden, terwijl de economische en maatschappelijke gevolgen een dagelijks terugkerend probleem vormen, tezamen met de misdaadcijfers en medische noden. Het beloofde 'paradijs' is nog ver weg. Dat de blanke Afrikaanse gemeenschap heeft besloten dat ze niet bij de pakken will gaan neerzitten, zijn er al een paar puur Afrikaanse gemeenschappen van de grond gekomen. Voorlopig zijn die nog bescheiden van omvang met als goed voorbeeld "Orania" (met inmiddels al meer dan duizend inwoners), die op eigen kracht en in hun eigen taal een

goed-geoliede gemeenschap hebben ingericht. Met een eigen geldeenheid, NUL werkeloosheid en NUL misdaad. Het kan dus blijktbaar wel!